

Standard pro psaní závěrečných prací

Katedra hudební výchovy

Pedagogická fakulta MU

Obsah

1	Základní informace.....	3
1.1	Předměty k závěrečným pracím	3
1.2	Odevzdání práce.....	4
1.3	Obhajoba závěrečné práce	4
1.4	Cíle závěrečné práce	5
2	Formální náležitosti závěrečné práce.....	6
2.1	Náplň povinných částí.....	7
2.2	Rozsah závěrečných prací	8
3	Citování a práce se zdroji	9
3.1	Citační norma	9

1 Základní informace

Standard pro psaní závěrečných prací na KHV se řídí aktuálně platným [Pokynem děkanky č. 1/2024 k realizaci závěrečných prací \(bakalářských, diplomových, rigorózních a závěrečných prací ČŽV\)](#).

Informace a pokyny zde uvedené platí pro studijní programy **Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (Bc.)** a **Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy (navazující Mgr.)**. Řídí se jím ale také studijní programy **Učitelství pro 1. stupeň základní školy** a **Učitelství pro mateřské školy**, pro které KHV zajišťuje hudebně zaměřené předměty a jejichž studenti mají možnost pod KHV realizovat závěrečné práce.

1.1 Předměty k závěrečným pracím

Pro závěrečné práce na KHV platí univerzitní třísemestrální model, který rozděluje jednotlivé fáze přípravy a realizace prací do navazujících (povinných) předmětů:

- **HV_BPp Bakalářská práce – Projekt** (standardně v jarním semestru)
- **HV_BP Bakalářská práce** (standardně v podzimním semestru)
- **HV_BPd Bakalářská práce – Dokončení** (standardně v následujícím jarním semestru)

Studenti navazujícího magisterského studia si analogicky zapisují předměty určené pro daný vzdělávací stupeň: **HV_DPp Diplomová práce – Projekt**, **HV_DP Diplomová práce** a **HV_DPd Diplomová práce – Dokončení**.

V prvním semestru (HV_BPp / HV_DPp) si student vybírá vedoucího práce, konzultuje s ním její téma,¹ cíle a metodologii a vyplňuje *Projekt závěrečné práce*.² Na základě informací z projektu se následně zakládá a vyplňuje téma v IS MU.³ Studenti mají navíc povinnost si v Interaktivní osnově předmětů HV_BPp / HV_DPp prostudovat [On-line modul – Závěrečné práce](#), kde se dozvedí vše podstatné o procesu psaní odborného textu.

¹ Lze vybírat z témat zpřístupněných konkrétními vedoucími v IS MU, nebo navrhnout téma vlastní. Obecné pokyny k tématům závěrečných prací jsou obsahem Článku 2 Pokynu děkanky č.1/2024 (viz výše).

² Formulář a pokyny k jeho vyplnění jsou k dispozici na <https://khv.ped.muni.cz/studium/bakalarske-studium> (Bakalářské studium: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání → Závěrečné práce), příp. <https://khv.ped.muni.cz/studium/magisterske-studium> (Magisterské navazující studium: Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy → Závěrečné práce).

³ Viz tamtéž (Založení tématu závěrečné práce v IS MU – dokument PDF)

Druhý semestr je věnován samotnému psaní závěrečné práce, konzultacím s vedoucím, příp. konzultantem, ad. Průběh i ukončení předmětu HV_BP / HV_DP je záležitostí domluvy mezi studentem a vedoucím práce.

Třetí semestr (HV_BPd / HV_DPd) slouží k dokončení práce a jejímu odevzdání. V tomto období se student také přihlašuje ke státní závěrečné zkoušce a obhajobě práce (podle pokynů Studijního oddělení PdF MU).

1.2 Odevzdání práce

Elektronické odevzdání probíhá v IS MU v aplikaci *Archiv závěrečné práce*, a to nejpozději do **20. dubna** včetně, je-li student přihlášen k obhajobě v jarním semestru, a nejpozději do **10. prosince** včetně, je-li přihlášen k obhajobě v podzimním semestru.

Je nutné v dostatečném předstihu aktualizovat název, anotaci, klíčová slova a další informace uvedené v zadání práce v IS MU tak, aby odpovídaly informacím obsaženým v plném textu závěrečné práce.

Elektronická verze odevzdaná v IS MU je závazná. Vyhotovení tištěné verze práce je dobrovolné, je však doporučeno ji předložit alespoň v základní vazbě (např. kroužkové) při obhajobě, aby měli členové komise možnost do ní nahlédnout. Tištěné a elektronické verze musejí být identické.

Jak je uvedeno v *Pokynu děkanky k závěrečným pracím* (viz výše), vedoucí práce provede nejpozději pět pracovních dní od zveřejnění práce kontrolu plagiátorství a obsahu práce v příslušné aplikaci v IS MU. Poté teprve udělí hodnocení za předmět Bakalářská/Diplomová práce – Dokončení. Podezření, že se jedná o plagiát, je důvodem k zahájení disciplinárního řízení.

1.3 Obhajoba závěrečné práce

Vedoucí práce, příp. vedoucí katedry, stanovuje v dostatečném předstihu oponenta a zavádí jeho jméno na příslušné místo v aplikaci *Rozpisy témat*. Posudky vedoucího práce i oponenta musí být zveřejněny ve shodě s ustanovením *Studijního a zkušebního řádu MU* nejméně pět pracovních dní před termínem obhajoby. Termíny obhajob jsou vypsány v příslušné aplikaci v IS MU.

Obhajoba tradičně sestává ze stručného představení tématu práce, jejích cílů, metodologie a výsledků a následné rozpravy nad posudky vedoucího práce a oponenta. Student se vyjadřuje k otázkám k obhajobě (jsou-li uvedeny). Na základě této rozpravy komise hodnotí závěrečnou práci stupněm „**prospěl/a výborně**“, „**prospěl/a**“ nebo „**neprospěl/a**“.

Neúspěšně obhájená práce musí být přepracována na stejné téma. Její odevzdání se řídí stejnými pokyny jako odevzdání první verze.

1.4 Cíle závěrečné práce

Realizací závěrečné práce by měl student prokázat schopnost:

- 1) vymezit téma závěrečné práce s ohledem na uplatnitelnost výsledků v rámci studovaného oboru,
- 2) vytvářet text na základě odborného jazykového stylu, dodržovat obsahovou a jazykovou správnost a cílit na odborný či společenský přínos,
- 3) adekvátně pracovat se zdroji, dodržovat citační normu a uplatňovat principy akademické etiky a autorského práva, vč. korektního a poučeného používání nástrojů umělé inteligence (AI),
- 4) definovat výzkumné cíle, navrhnout výzkumnou strategii a realizovat výzkumný projekt se všemi náležitostmi, s ohledem na specifika daného oboru,
- 5) vhodně interpretovat výsledky, formulovat závěry a argumentovat na základě ověřených informací,
- 6) tvůrčím způsobem přistupovat k řešení problémů.

2 Formální náležitosti závěrečné práce

Formální a obsahová stránka závěrečné práce je rámcově vymezena aktuálně platnou *Šablonou závěrečné práce pro KHV PdF MU*, která je opět k nalezení na <https://khv.ped.muni.cz/studium/bakalarske-studium> (Bakalářské studium: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání → Závěrečné práce), příp. <https://khv.ped.muni.cz/studium/magisterske-studium> (Magisterské navazující studium: Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy → Závěrečné práce). Naformátovaný dokument šablony je doporučený, lze jej však v případě potřeby přizpůsobit. Není ovšem žádoucí zasahovat do rozložení uvedených (povinných) součástí závěrečné práce. Změny je nutné vždy konzultovat s vedoucím práce! Totéž platí v případě, že se student rozhodne použít univerzitní šablonu.

Doporučená základní pravidla pro formátování textu jsou následující:

- **Font písma:** Times New Roman / Cambria (případně jiné patkové písmo)⁴
- **Velikost písma:** běžný text 12, poznámky pod čarou 10, nadpisy dle potřeby a úrovně⁵
- **Řádkování:** 1,5 pro běžný text (1,0 pro poznámky pod čarou)
- **Odstavce:** zarovnání do bloku
 - tzv. anglosaský styl = bez odsazení prvního řádku, s mezerami mezi odstavci (ne vloženým volným řádkem!) – tento styl je přednastaven v šabloně
 - tzv. kontinentální styl = odsazení prvního řádku (s výjimkou prvního odstavce pod nadpisem), bez mezer mezi odstavci
- **Číslování kapitol:** pouze u nadpisů hlavního textu; Anotace, Klíčová slova, Úvod, Závěr, Resumé a seznamy se nečíslují
- **Číslování stran:** začíná od Úvodu (pokračuje z předchozích oddílů, tedy ne od „1“); příloha se tradičně čísluje samostatně od „1“, může se použít jiný styl (např. římské číslice)

⁴ Volba netradičních fontů se obecně nedoporučuje. Pokud jsou zvoleny, je žádoucí zkontrolovat, že se správně zobrazují speciální znaky, diakritika apod., a to i při exportu do jiných formátů (PDF). Nedoporučuje se ani kombinace fontů.

⁵ Nadpisy první úrovně by měly vždy začínat na nové straně.

- **Tabulky a grafy/obrázky:** číslují se a vkládají se k nim popisy (včetně zdroje); doporučuje se použít styl „Titulek“ nebo nastavit jiný s automatickým číslováním a možností generování seznamu

2.1 Náplň povinných částí

Bibliografický záznam slouží k plnému zobrazení citačních údajů závěrečné práce dle zvolené normy (APA nebo ČSN ISO 690 – viz níže)

Anotace/Abstract stručně vymezuje tematické zaměření a cíle práce, zpravidla neobsahuje informace o výzkumných metodách a výsledcích; doporučená délka anotace bývá 5–10 řádků. Shodný text anotace musí být vložen do *Archivu závěrečné práce* v IS MU.

Klíčová slova / Keywords představují stěžejní pojmy vymezené tématem, metodologií a cíli závěrečné práce. Doporučený počet je 5–7. Shodná klíčová slova musejí být vložena do *Archivu závěrečné práce* v IS MU.

Čestné prohlášení se svým obsahem řídí *Pokynem děkanky č. 1/2024 k realizaci závěrečných prací*. V případě, že student v průběhu psaní použil nástroje umělé inteligence (AI), je nutné to v prohlášení uvést (viz šablona), konkretizovat jejich druh/název (příp. verzi) a způsob použití.

Obsah začíná Úvodem a končí přílohami (pokud jsou v práci obsaženy). Je nutné při finalizaci práce aktualizovat pole, aby uvedené strany skutečně odpovídaly těm, na kterých se daná kapitola nachází.

Úvod slouží k vymezení řešené problematiky, odůvodnění výběru tématu, vysvětlení kontextu a návaznosti na práce podobného tématu, stanovení cílů, hlavních zdrojů, výzkumných metod apod.

Teoretická část práce popisuje a dává do kontextu základní pojmy, teorie a koncepty, které se vážou k tématu a cílům práce. Vytváří teoretické pozadí pro zpracování praktické části.

Praktická/výzkumná část navazuje na teorie a koncepty části teoretické, stanovuje výzkumné otázky/hypotézy, seznamuje s výzkumným souborem, metodami sběru a analýzy dat, představuje přípravu a průběh výzkumu, interpretaci výsledků a formuluje závěry. Může být také zaměřena na tvorbu didakticko-metodických a jiných materiálů.

Závěr znovu shrnuje cíle práce a hodnotí jejich naplnění. Dále uvádí případná omezení práce, reflektuje funkčnost výzkumných metod, reaguje na klady a zápory zvoleného postupu. Nakonec by zde měl student (znovu) uvést možnosti využití získaných výsledků a další možné směřování výzkumu v dané oblasti.

Resumé/Summary je zestručněným Závěrem, kde student shrnuje nejdůležitější zjištění a uvádí závěry práce (bez konkrétních dat). Rozsah se standardně pohybuje kolem 10–15 řádků (cca půl strany).

Seznamy jsou povinným doplněním závěrečné práce. Jde 1) o Seznam zdrojů (lze dělit na zdroje knižní/elektronické, monografické/časopisecké/audiovizuální/online, ..., nebo lze použít jeden seznam souhrnně pro všechny typy). Zdroje musejí být řazeny abecedně podle příjmení autorů nebo názvů (pokud autor chybí); 2) Seznam tabulek (jsou-li součástí práce); 3) Seznam grafů/obrázků (jsou-li součástí práce) a 4) Seznam příloh a Přílohy (jsou-li součástí práce).

Přílohy, které nejsou povinné a nepočítají se do minimálního rozsahu práce, obsahují textové, obrazové a jiné materiály, které slouží jako doplnění hlavního textu. Mohou obsahovat také přehledy, výzkumná data či šablony dotazníků, přepisy rozhovorů apod. Jsou-li přílohy obsáhlé, lze je vložit, příp. tisknout jako samostatný dokument. V takovém případě je zapotřebí dokument formálně co nejvíce připodobnit hlavnímu textu ve smyslu obsahu (titulní strana, identifikace autora, ...) i formátování.

2.2 Rozsah závěrečných prací

Minimální rozsah závěrečných prací (od Úvodu po Závěr vč., bez příloh) je stanoven následovně:

- **Bakalářská práce:** 40 normostran⁶, tj. 72 000 znaků včetně mezer
- **Diplomová práce:** 65 normostran, tj. 117 000 znaků včetně mezer

⁶ Normostranou se rozumí čistý text v rozsahu 1 800 znaků vč. mezer (a speciálních znaků).

3 Citování a práce se zdroji

Citace, tedy doslovný přepis textu jiného autora nebo informačního zdroje, musí být odlišena od okolního textu uvozovkami („“), případně kurzívou (kombinace obojího se nedoporučuje), doplněna odkazem na zdroj, ze kterého autor čerpá, a konkrétní stranou. Nutnost odkazování na původní zdroj platí také pro **parafráze**, nepřímé citace, kdy autor cizí myšlenky vyjadřuje vlastními slovy. Zde se však převzaté myšlenky neodlišují od okolního textu uvozovkami ani kurzívou. U parafrází je nutné zachovat původní význam a souvislosti, aby nedošlo ke zkreslení či k nesprávnému výkladu, a tedy ke znehodnocení převzatých myšlenek.

Důsledné uvádění zdrojů u cizích myšlenek slouží mimo jiné k tomu, aby se v textu odlišily původní myšlenky autora práce od pasáží vycházejících z jiných zdrojů.

Vydává-li autor práce text jiného autora/zdroje za svůj, jedná v rozporu s principy akademické etiky. Takové počínání se označuje za plagiátorství a hrozí za něj postih podle univerzitních směrnic. Více informací k plagiátorství a etickým standardům univerzity, včetně pokynů pro práci s nástroji umělé inteligence (AI), naleznete opět v kartě *Závěrečné práce* na webu KHV.

3.1 Citační norma

Pro závěrečné práce realizované na Katedře hudební výchovy PdF MU lze použít buď citační normu **ČSN ISO 690**, nebo **APA** (v aktuálně platných verzích!). Zvolená norma musí být dodržena v celé práci, včetně seznamu zdrojů!

Norma ČSN ISO 690 standardně používá styl citování ve formě číselných odkazů a poznámek pod čarou.⁷ Plná podoba záznamu je nutná v seznamu zdrojů, pod čarou lze uvést zkrácenou podobu bez ISBN či jiných identifikátorů a doplňujících údajů.

Norma APA naopak upřednostňuje tzv. harvardský styl, tedy uvádění zdrojů v závorkách přímo v textu, bezprostředně za citovanou pasáží: (Novák, 2025, s. 7–8). Parafráze jsou řešeny stejně, pouze u nich není, až na výjimečné případy, vyžadována konkrétní strana.

Návody k oběma normám jsou k dispozici také v kartě *Závěrečné práce* na webu KHV.

⁷ Př. ECO, Umberto. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 24. ISBN 80-7198-173-7.